

skattetriking. Søkelyset burde rettes mot dem, mener revisjonprofessor Prem Sikka.

til å ta grep mot skattetriksene:

Revisorene

sjonsselskapene, Deloitte, PwC, Ernst & Young og KPMG, er driverne bak skatteunngåelsen. Det er deres advokater og revisorer som står bak selskapenes kreative strattetriking, sier han.

Vil endre loven

På verdensplan har de fire store revisjonsselskapene over 700.000 ansatte, og målt i omsetning er de verdens 58. største økonomi.

Også i Norge er det en milliardindustri å bistå selskaper med internasjonal virksomhet med å unngå skatt.

Deloitte Norge hjelper for eksempel bedrifter med «høy risikoappetitt» med å legge en aggressiv skattestrategi og tilbyr dataverktøy som kan beregne risikoen for om-dømmetap som følge av skatteunngåelse.

– Hva kan gjøres på nasjonalt nivå for å komme revi-

sjonsselskapenes praksis til livs?

– For det første får disse selskapene lett tilgang til å selge skatteunngåelse gjennom sin rolle som regnskapsrevisor. Det burde ikke være lov for statsautoriserte revisorer samtidig å selge konsulenttjenester, sier Sikka.

– For det andre ser vi at når selskaper blir bøtelagt for skatteunndragelse, så slipper skatteplanleggerne nesten alltid unna. Man burde straffe revisjonsselskapene også for å selge strategier for skatteunndragelse, sier Sikka.

Han mener også at stat og kommuner burde la være å kjøpe tjenester av revisjonsselskaper som bistår multinasjonale selskaper med å unngå skatt.

Snekrer selskapsstrukturer

Sikka, som er forfatter av boka «The Pin-stripe Mafia:

How Accounting Firms Destroy Societies», viste i sitt foredrag til forskning som konkluderer at de fire store revisjonsselskapene står bak halvparten av alle kjente saker om storskala skatteunngåelse.

Han ga samtidig en rekke eksempler på kompliserte selskapsstrukturer utarbeidet av revisjonsselskapene, med mål om å unngå skatt.

OECD har anslått at mellom 100 og 240 milliarder dollar i skatteinntekter årlig går tapt som følge av multinasjonale selskapers overskuddsflytting. De har også regnet ut at multinasjonale selskaper har en effektiv skattesats som er mellom 4 og 8,5 prosent-poeng lavere enn selskaper som bare har virksomhet i ett land, og derfor ikke har mulighet for å flytte overskudd til lavskattland.

emiliee@klassekampen.no

ØKONOMEN SVARER

INNFLYTELSESRIK: J.M. Keynes (1883–1946) var sentral i å utvikle den økonomiske politikken i etterkrigstida.

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Den store John

Roman Eliassen
KEYNES

Hva er en keynesianer?

John Maynard Keynes (1883–1946) skrev i «Allmenn teori om sysselsetting, rente og penger» (1936) at politikere «stort sett er slaver av en eller annen avdød økonom». Siden Keynes' død har den økonomiske politikken i Vesten vært basert på hans ideer; den har vært keynesiansk. Men på noen punkter kunne ideene kanskje ha blitt fulgt mer slavisk. Keynes hatet arbeidsledighet fordi det var unødvendig. Han forklarte at den høye ledigheten etter depresjonen skyldtes at markedet alene ikke gir høy nok etterspørsel til å sørge for full sysselsetting, slik økonomene hadde ment. Dette var et gjennombrudd i økonomisk analyse: Staten må skape etterspørsel, særlig i nedgangstider.

Slik ble den keynesianske motkonjunkturpolitikken født og siden ført – fra Nygaardsvold til Obama: Når det går dårlig i økonomien, stimulerer staten sysselsetting og vekst gjennom å sette ned renten (pengepolitikk) og øke utgiftene på statsbudsjettet (finanspolitikk). Så lenge det er høy ledighet, er statlig pengebruk selvfinansierende. Konsum og investering går opp, og skatteinntektene øker. Kuttpolitikken i

Hellas går imot prinsippene i Keynes' teori.

På 70-tallet møtte keynesianismen motbør, da noen økonomer hevdet at økt statlig pengebruk gir høyere inflasjon. Det banet veien for nyliberal økonomisk politikk. Siden da har politikerne vært mer opptatt av å holde inflasjonen nede enn før, men fortsatt øker de villig utgiftene i nedgangstider.

Økonomisk politikk og økonomisk teori knyttes til Keynes' navn. Han har fått æren for velferdsstaten! Men Keynes hadde bare ett konkret politisk forslag. Han mente finanssektoren, i hans øyne et «kasino», måtte «sosialiseres». Her har «keynesianske» økonomer og politikere gått motsatt vei de siste årene. Sektoren ble deregulert og vi fikk den største finanskrisa siden 1929.

Keynes trakk seg i sin tid fra Versailles-konferansen i protest mot de høye erstatningskravene mot Tyskland, og han var med på å utforme Bretton Woods-systemet for handel etter andre verdenskrig. Han ville talt varmt for avskrivning av gjelden til gjeldstyngede land og for regulering av internasjonal kapitalflyt.

Økonomifaget er i dag svært matematisk. Keynes advarte at en overdreven bruk av matematikk gjør økonomisk teori virkelighetsfjern. Mange «keynesianske» økonomer er i så måte svært ukeynesianske. En keynesianer er en som tror han er en slave av Keynes' ideer. Og økonomer og politikere har lært mye av Keynes. Men kanskje burde de ha lært mer?

Roman Eliassen

PhD-student ved Anglia Ruskin University, Cambridge

Lurer du på noe om samfunnsøkonomi, så skal våre økonomer gjøre sitt beste for å svare. Send inn ditt spørsmål til okonomi@klassekampen.no

Askill Halse

Katinka Holtmark

Roman Eliassen

Sara Cools